

2020. október 8., csütörtök

P9_TA(2020)0255

Végrehajtási jogi aktussal szembeni kifogás: A titán-dioxid (E 171) specifikációi

Az Európai Parlament 2020. október 8-i állásfoglalása az 1333/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. és III. mellékletében felsorolt élelmiszer-adalékanyagok specifikációinak meghatározásáról szóló 231/2012/EU rendelet mellékletének a titán-dioxid (E 171) specifikációi tekintetében történő módosításáról szóló bizottsági rendelettervezetről (D066794/04 – 2020/2795(RPS))

(2021/C 395/03)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az 1333/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. és III. mellékletében felsorolt élelmiszer-adalékanyagok specifikációinak meghatározásáról szóló 231/2012/EU rendelet mellékletének a titán-dioxid (E 171) specifikációi tekintetében történő módosításáról szóló bizottsági rendelet tervezetére (D066794/04,
 - tekintettel az élelmiszer-adalékanyagokról szóló, 2008. december 16-i 1333/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 14. cikkére,
 - tekintettel az élelmiszer-adalékanyagok, az élelmiszerenzimek és az élelmiszer-aromák egységes engedélyezési eljárásának létrehozásáról szóló, 2008. december 16-i 1331/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾ és különösen annak 7. cikke (5) bekezdésére,
 - tekintettel a Növények, Állatok, Élelmiszerek és Takarmányok Állandó Bizottságának 2019. május 13-i összefoglaló jelentésére ⁽³⁾,
 - tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) által 2019. május 10-én elfogadott és 2019. június 12-én közzétett nyilatkozatra ⁽⁴⁾,
 - tekintettel a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozat ⁽⁵⁾ 5a. cikke (3) bekezdésének b) pontjára és 5a. cikkének (5) bekezdésére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 112. cikkének (2) és (3) bekezdésre, valamint (4) bekezdésének c) pontjára,
 - tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalásra irányuló indítványára,
- A. mivel az 1333/2008/EK rendelet az élelmiszerekben felhasznált élelmiszer-adalékanyagokra vonatkozó szabályokat állapít meg a belső piac eredményes működésére tekintettel, ugyanakkor biztosítja az emberi egészség védelme és a fogyasztóvédelem magas szintjét, ideértve a fogyasztók érdekeinek védelmét és az élelmiszerkereskedelem tisztességes gyakorlatát is, miközben szükség szerint figyelembe veszi a környezet védelmét;
- B. mivel az 1331/2008/EK rendelet az élelmiszer-adalékanyagok értékelésére és engedélyezésére vonatkozó egységes eljárást állapít meg, amely hozzájárul az élelmiszerek Unión belüli szabad mozgásához, valamint az emberi egészség és a fogyasztók védelmének magas szintjéhez, beleértve a fogyasztók érdekeinek védelmét;

⁽¹⁾ HL L 354., 2008.12.31., 16. o.

⁽²⁾ HL L 354., 2008.12.31., 1. o.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/reg-com_toxic_20190513_sum.pdf

⁽⁴⁾ EFSA-nyilatkozat Franciaország Nemzeti Élelmiszer-, Környezet- és Munkabiztonsági Ügynöksége (ANSES) által végzett, a titán-dioxid (E 171) élelmiszer-adalékanyagnak való kitettséggel kapcsolatos kockázatok felülvizsgálatáról, EFSA Journal 2019; 17(6):5714, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5714>

⁽⁵⁾ HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

2020. október 8., csütörtök

Titán-dioxid (E 171) felhasználása az élelmiszerekben

- C. mivel a titán-dioxid (E 171) olyan élelmiszer-adalékanyag, amely részben nanorészecskékből áll, és főként olyan élelmiszerekben található, mint az édességek, sütemények, desszertek, fagyaltok, kekszek, csokoládék, pékáruk és cukrászsütemények; mivel fő funkciója, hogy a termékeknek fehér színt vagy opacitást adjon;
- D. mivel a titán-dioxidot (E 171) főként a gyermekek körében különösen népszerű élelmiszerekben használják, például rágógumiban, cukorkákban, csokoládékban és fagyaltokban, ami aggodalomra ad okot a lakosság e veszélyeztetett rétegének potenciálisan magas kitettsége tekintetében;

Biztonsági kockázatra irányuló értékelés

- E. mivel az EFSA titán-dioxidról (E 171) szóló, 2016. június 28-i tudományos szakvéleménye⁽⁶⁾ már rámutatott az adatok hiányára, ami megakadályozza az adalékanyag teljes kockázatértékelését; mivel a titán-dioxid (E 171) biztonságával kapcsolatos bizonytalanságok részben abból erednek, hogy a gyártók nem bocsátják rendelkezésre a kockázatértékelés elvégzéséhez szükséges adatokat;
- F. mivel számos közelmúltbeli tudományos publikáció⁽⁷⁾ megkérdőjelezte a titán-dioxid (E 171) biztonságosságát, és rámutatott a fogyasztásával kapcsolatos lehetséges kockázatokra;
- G. mivel Franciaország Nemzeti Élelmiszer-, Környezet- és Munkabiztonsági Ügynöksége (ANSES) 2019. április 12-i véleményében⁽⁸⁾ azonosította a titán-dioxid (E 171) lehetséges karcinogén hatásait egyéb káros hatások mellett, és arra a következtetésre jutott, hogy a titán-dioxid (E 171) biztonságával kapcsolatos tudományos bizonytalanságok és adathiányok továbbra is fennállnak, ami azt jelenti, hogy a titán-dioxid (E 171) fogyasztókra gyakorolt potenciális toxicitásával kapcsolatos aggályok nem oszthatók el; mivel Hollandia Kockázatértékelési és Kutatási Hivatala (BuRO)⁽⁹⁾ is rámutatott az adathiányokra és a bizonytalanságokra;
- H. mivel az EFSA-nak az élelmiszerekben előforduló titán-dioxidról (E 171) szóló legutóbbi nyilatkozata⁽¹⁰⁾ az ANSES-veleményre hivatkozik, és elismeri az E 171 felhasználásának biztonságával kapcsolatos bizonytalanságokat is;
- I. mivel 2016 februárjában nyolc országból 19 tudós találkozott a Nemzetközi Rákkutatási Ügynökségnél (IARC), a franciaországi Lyonban, hogy újraértékeljék a titán-dioxid (E 171) karcinogén hatását, és arra a következtetésre jutottak, hogy azt az emberre lehetségesen karcinogén hatásúnak kell minősíteni (azaz 2B. csoport)⁽¹¹⁾;
- J. mivel az Egyesült Államok Nemzeti Munkabiztonsági és Egészségvédelmi Intézete (NIOSH) megállapította, hogy az ultrafinom titán-dioxidnak (E 171) való kitettséget lehetségesen karcinogén hatásúnak kell tekinteni⁽¹²⁾;

⁽⁶⁾ A titán-dioxid (E 171) élelmiszer-adalékanyagként való újraértékelése, EFSA Journal 2016; 14(9):4545, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4545>

⁽⁷⁾ Lásd, Avicenn: „Recent academic publications on adverse effects of E171 and/or TiO₂ nanoparticles via oral exposure”: <http://veillenanos.fr/wakka.php?wiki=RisQIngestionNpTiO2/download&file=20190911AvicennE171recentpublications.pdf>; Skocaj, M., Filipic, M., Petkovic, J. és Novak, S.: „Titanium dioxide in our everyday life; is it safe?”, Radiology and Oncology, 2011. dec., 45(4): 227–247, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3423755/>; és Pinget, G. és mások: „Impact of the Food Additive Titanium Dioxide (E171) on Gut Microbiota-Host Interaction”. Frontiers in Nutrition, 2019. május 14., <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnut.2019.00057/full>

⁽⁸⁾ Franciaország Nemzeti Élelmiszer-, Környezet- és Munkabiztonsági Ügynökségének (ANSES) véleménye az E171 élelmiszer-adalékanyag lenyelésével kapcsolatos kockázatokról, elérhető a következő internetcímen: <https://www.anses.fr/en/system/files/ERCA2019SA0036EN.pdf>

⁽⁹⁾ <https://www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-mogelijke-gezondheidseffecten-van-het-voedseladditief-titaniumdioxide-e171>

⁽¹⁰⁾ EFSA-nyilatkozat Franciaország Nemzeti Élelmiszer-, Környezet- és Munkabiztonsági Ügynöksége (ANSES) által végzett, a titán-dioxid (E 171) élelmiszer-adalékanyagnak való kitettséggel kapcsolatos kockázatok felülvizsgálatáról, EFSA Journal 2019; 17(6):5714, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2019.5714>

⁽¹¹⁾ „IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans”, Volume 93, ‘Carbon Black, Titanium Dioxide, and Talc’, <https://publications.iarc.fr/Book-And-Report-Series/Iarc-Monographs-On-The-Identification-Of-Carcinogenic-Hazards-To-Humans/Carbon-Black-Titanium-Dioxide-And-Talc-2010>

⁽¹²⁾ „Occupational Exposure to Titanium Dioxide”, Current Intelligence Bulletin 63, <https://www.cdc.gov/niosh/docs/2011-160/pdfs/2011-160.pdf>

2020. október 8., csütörtök

Kockázatkezelési döntések

- K. mivel az ANSES-vélemény és az EFSA ezt követő nyilatkozata következtében, amelyek nem tudták elosztatni az aggályokat, a francia kormány rendeletet fogadott el, amely a fogyasztók egészségének védelme érdekében övintézkedésként 2020. január 1-jétől betiltja a titán-dioxidot (E 171) tartalmazó élelmiszerek értékesítését;
- L. mivel e háttér ellenére a Bizottság ahelyett, hogy a titán-dioxid (E 171) élelmiszerekben való használatának fokozatos megszüntetését javasolta volna, olyan rendelettervezetet terjesztett elő ezen élelmiszer-adalékanyag meghatározásának és specifikációinak módosításáról, amely továbbra is lehetővé teszi a titán-dioxid (E 171) jogszerű forgalomba hozatalát és piacon való tartását;
- M. mivel a titán-dioxid (E 171) piactól való eltiltásának mellőzése hátrányosan érinti azokat a vállalatokat, amelyek az elővigyázatosság elvének alkalmazása mellett döntöttek, és a titán-dioxidot (E 171) helyettesítették vagy eltávolították termékeikből;

Az elővigyázatosság elve és az „egyéb tényezők”

- N. mivel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191. cikkének (2) bekezdése az Unió egyik alapvető elvéként határozza meg az elővigyázatosság elvét;
- O. mivel az EUMSZ 168. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét”;
- P. mivel Európa-szerte több mint 85 000 polgár írt alá petíciót ⁽¹³⁾ a titán-dioxid (E 171) francia betiltásának támogatására, és kérte az elővigyázatosság elvének alkalmazását az olyan élelmiszer-adalékanyagokkal kapcsolatos bizonytalanságok miatt, amelyek nem szolgálnak táplálkozási célt, és kockázatot jelenthetnek a fogyasztók számára;
- Q. mivel az élelmiszer-adalékanyagok jóváhagyása során egyéb, a tárgy szempontjából releváns tényezőket is figyelembe lehet venni, beleértve a társadalmi, gazdasági, hagyományos, etikai és környezeti tényezőket, az elővigyázatosság elvét és az 1331/2008/EK rendeletben említett ellenőrzések megvalósíthatóságát;

Engedélyezési feltételek és alternatívák

- R. mivel az 1333/2008/EK rendelet 6. cikke előírja, hogy egy élelmiszer-adalékanyag csak akkor engedélyezhető, ha használata biztonságos, technológiailag indokolt, és használata nem vezet félre a fogyasztót, hanem éppen ellenkezőleg, előnyös számára;
- S. mivel a titán-dioxidot (E 171) kizárólag esztétikai célokra használják, tápértéke nincs, és semmilyen hasznos technológiai funkciót nem tölt be az élelmiszerekben;
- T. mivel nincs meggyőző technológiai szükséglet a titán-dioxid (E 171) használatára, és a francia piacon működő számos élelmiszergyártó és -kiskereskedő sikeresen eltávolította termékeikből a titán-dioxidot (E 171) annak érdekében, hogy megfeleljen az adalékanyagot tartalmazó élelmiszerek forgalomba hozatalát felfüggesztő francia rendeletnek ⁽¹⁴⁾; mivel egyes multinacionális vállalatok kötelezettséget vállaltak arra, hogy élelmiszer-portfóliójukból eltávolítsák a titán-dioxidot (E 171) ⁽¹⁵⁾;

⁽¹³⁾ <https://you.wemove.eu/campaigns/support-the-french-ban-on-potentially-harmful-food-additive-e171>

⁽¹⁴⁾ Az „Agir pour l'Environnement” online nyilvántartása szerint (a teljesség igénye nélkül) legalább 340, korábban titán-dioxidot (E 171) tartalmazó élelmiszert nagyon rövid időn belül átdolgoztak, hogy azok „E 171 mentesek” legyenek: <https://infonano.agirpourenvironnement.org/liste-verte/>. A francia Gazdasági és Pénzügyminisztérium 2018. évi sajtóközleménye szerint a kisebb termelők számára – akik kétségtelenül nagyobb technológiai akadályokkal néznek szembe, mint a nagyobb gazdasági szereplők – szakmai szervezeteik támogatást ajánlottak fel, hogy termékeikből el tudják távolítani a titán-dioxidot (E 171): https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dgcrf/presse/communiqu/2018/CP_Nanoparticules201804.pdf

⁽¹⁵⁾ <https://www.centerforfoodsafety.org/press-releases/4550/top-candy-company-mars-commits-to-phasing-out-harmful-nanoparticles-from-food-products>

2020. október 8., csütörtök

U. mivel a legtöbb tagállam eddig nehézségekbe ütközött az élelmiszerekben található nanorészecskék címkézésére vonatkozó követelmény betartatása terén; mivel a fogyasztói csoportok által Spanyolországban, Belgiumban, Olaszországban és Németországban végzett vizsgálatok megállapították, hogy a nanorészecskék aránya a titán-dioxidban (E 171) bizonyos esetekben 50 % feletti volt anélkül, hogy az adalékanyagot „nano” címkével látták volna el⁽¹⁶⁾, többek között olyan élelmiszerekben, mint az édességek, rágógumik és sütemények, amelyeket a gyermekek és a lakosság más veszélyeztetett csoportjai gyakran fogyasztanak;

1. ellenzi a Bizottság rendelettervezetének elfogadását;
2. úgy ítéli meg, hogy a bizottsági rendelettervezet nem egyeztethető össze az 1333/2008/EK rendelet és az 1331/2008/EK rendelet céljával és tartalmával;
3. úgy véli, hogy a titán-dioxid (E 171) élelmiszer-adalékanyagként történő forgalomba hozatalának és értékesítésének további engedélyezése ellentétes az 1333/2008/EK rendelet 6. cikkének rendelkezéseivel, és káros hatással lehet az európai fogyasztók egészségére;
4. felkéri a Bizottságot, hogy vonja vissza rendelete tervezetét;
5. felhívja a Bizottságot, hogy alkalmazza az elővigyázatosság elvét, és törölje a titán-dioxidot (E 171) az engedélyezett élelmiszer-adalékanyagok uniós jegyzékéből;
6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

⁽¹⁶⁾ Köztük az Altroconsumo Olaszországban, az OCU Spanyolországban, a Test-Achats Belgiumban és az UFC – Que Choisir Franciaországban.